

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. julija 2012

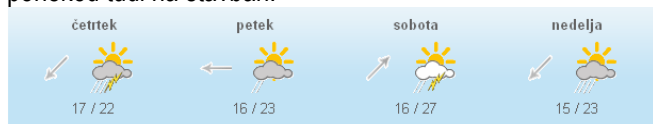
OBVESTILO

V prvi dekadi julija sta vročina s temperaturami zraka precej nad 30 °C in visoko izhlapevanje močno izčrpala zalogo vode v tleh. Vodna bilanca kmetijskih tal je bila povsod po državi negativna, s primanjkljaji med 40 do 60 mm. Voda v tleh je bila rastlinam ves čas zelo težko dostopna, ponekod že na meji, ko je rastline iz tal ne morejo več črpati. Poleg sušnega je kmetijske rastline ogrožal tudi močan vročinski stres. Pri plodovkah in korenovkah je bilo listje ob pripeki uvelo, tudi na koruznih posevkih je bilo že opaziti znake kmetijske suše. Nekoliko drugačne so bile razmere z manjšimi primanjkljaji vode le na območjih z lokalnimi nevihtami in močnimi nalivi. Ponekod v osrednji Sloveniji, na Dolenjskem in v celjski kotlini je padala tudi toča.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Za nami je vroča prva julijska dekada. Najvišje dnevne temperature zraka so se v večjem delu Slovenije povzpеле do 36 °C, tudi v hribovitih predelih do 30 °C. Povprečna dekadna temperatura zraka se je gibala med 23 in 27 °C oziroma okoli 20 °C v hribovitih predelih. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bilo na vzhodu Slovenije več kot 6 °C topleje, drugod so bila odstopanja med 4 do 5 °C. Vročina je v večjem delu Slovenije rahlo popustila šele v zadnjih dneh dekade, čeprav so se najvišje temperature zraka še vedno povzpеле čez 30 °C. Osončenje je bilo obilno, v Podravju je vsota sončnih ur za 40 % presegla dolgoletno poprečje, tudi drugod po Sloveniji je bilo vsaj 20 % več sončnih ur kot običajno. V prvih dneh meseca julija smo v severovzhodni Sloveniji zabeležili le padavine v obliki lokalnih neviht, ponekod tudi s točo. Čez 40 mm dežja je padlo v obliki nalivov v osrednji Sloveniji in pasu južno od Ljubljanske kotline, prav tako je v lokalnih nalivih padlo več kot 40 mm dežja na ožjem Koprskem, med 30 in 40 mm pa v Beli Krajini in v delu Gorenjske. Drugod po Sloveniji pa je padlo precej manj dežja, največ do 20 mm. Količina padavin v večjem delu Slovenije ni dosegla niti polovice običajnih padavin. Vročinske nevihte so se ponekod razbesnele v lokalna neurja. 3. julija so močan veter in nalivi s točo prizadeli del Pohorja in Koroško. 5. julija so se neurja razbesnela v osrednji Sloveniji, na Dolenjskem in v okolici Celja, naslednji dan, 6. julija, pa ponovno v osrednji Sloveniji in na obalnem območju. O večji škodi na kmetijskih posevkih niso poročali, nastala pa je škoda na komunalnih objektih in ponekod tudi na stavbah.

IZHLEPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V prvi junijski dekadi je povprečno izhlapelo od 5 do 6 mm vode, vso dekada skupaj pa od 45 do 65 mm vode.

STANJE RASTLIN

Po razmeroma dobri oskrbi rastlin z vodo vse do druge dekade junija je vročina v zadnji dekadi junija in v prvi dekadi julija krepko izčrpala talni vodni rezervoar. Rastline so se povsod po državi znašle v sušnem stresu. Slabe učinke sušnega stresa je stopnjeval še močan vročinski stres, ki so mu bile zaradi visokih temperatur zraka rastline izpostavljene več kot 14 dni. Nezalivane trate so postajale uvele in sčasoma požgane, tudi na zalivanih rastlinah je bila opazna dnevna vročinska uvelost, še posebno na posevkih buč, kumarah in drugih plodovkah ter na korenovkah. Na kmetijskih tleh so se široke sušne razpoke še poglobile. Znake kmetijske suše je bilo opaziti tudi na posevkih koruze, ki je od izčrpanja zvijala liste. Zelenjadnice je bilo potrebno redno namakati, še posebno na peščenih tleh s slabšo kapaciteto zadrževanja vode. Zalivati je bilo potrebno tudi vrtove. V takih okoliščinah se vedno znova izkaže ustrezna tehnologija pridelovanja. Tudi izvajanje preprostih ukrepov kot je zastiranje tal lahko obvaruje tla pred izsuševanjem. Dekadna bilanca vode je bila povsod po državi negativna, v posameznih dneh je bilo stanje pozitivno le v krajih z vročinskimi nevihtami in nalivi.

V severovzhodni Sloveniji je potekala žetev pšenice, že požeta strnišča ječmena pa so marsikje po državi že preorali in jih pripravili za strniščno setev. Posevki koruze metličijo, prašnike pa je bilo opaziti le na zgodnjih sortah koruze, razmere za opravevanje pa zaradi previsokih temperatur zraka niso bile ugodne. Podobne so bile razmere tudi na Ptujsko Dravskem polju, v Posavju in na Dolenjskem. V osrednji Sloveniji koruza nekoliko zaostaja v razvoju, metličenje večinoma še ni nastopilo.

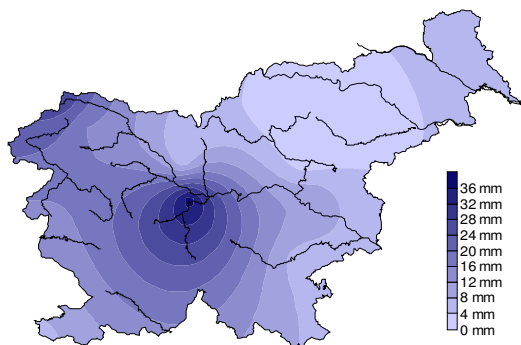
Dozoreli so plodovi beličnika, sorte jablane, ki vse bolj izginja iz naših sadovnjakov. V osrednji Sloveniji je beličnik zorel dobrih deset dni prej kot običajno. Visoke temperature zraka so marsikje povzročile ožige na plodovih in poslabšale konsistenco mesa plodov in tako še skrajšale sicer kratko obstojnost plodov. V Goriških Brdih, na Goriškem in v Vipavski dolini so dozorele marelice. Na drevesih so ostali le še plodovi poznejših sort.

VODA V TLEH

V prvi dekadi julija so količine izhlapele vode presegle količino padavin, stanje bilance vode v tleh pa je bilo povsod po državi negativno. Najmanjši primanjkljaj, okoli 8 mm, je bil v Ljubljanski kotlini, drugod po državi so bili primanjkljaji precej večji, gibali so se med 40 do 60 mm.

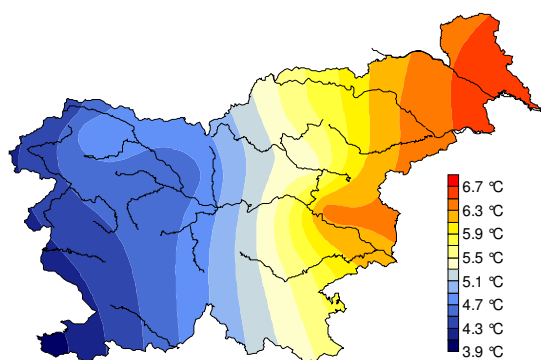

Količina padavin v prvi dekadi julija 2012 in odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

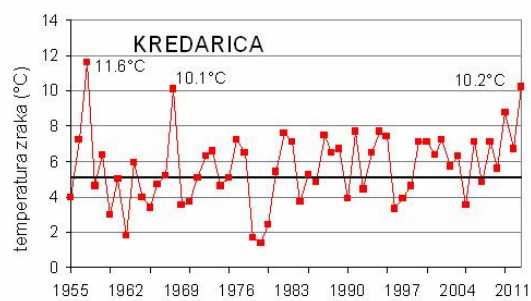
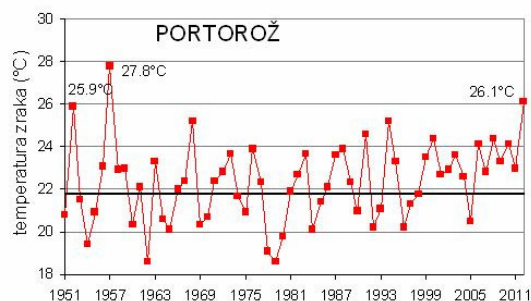
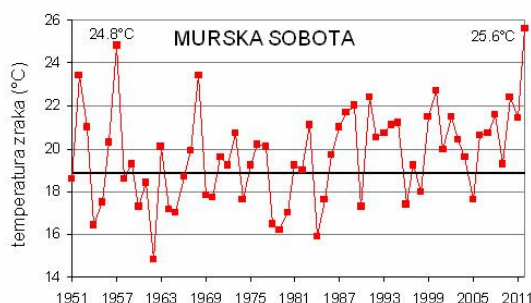
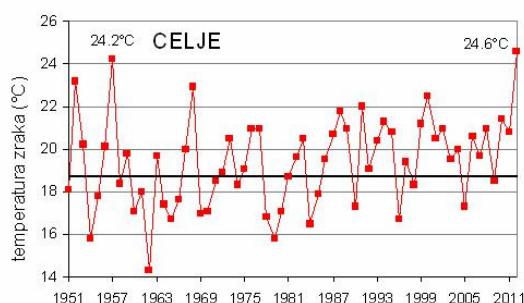
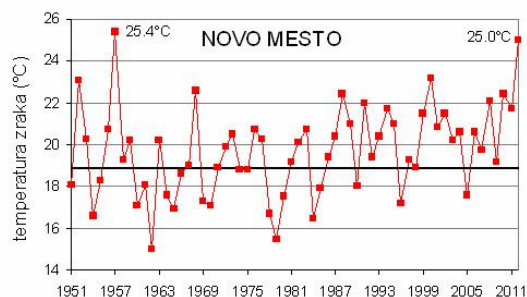
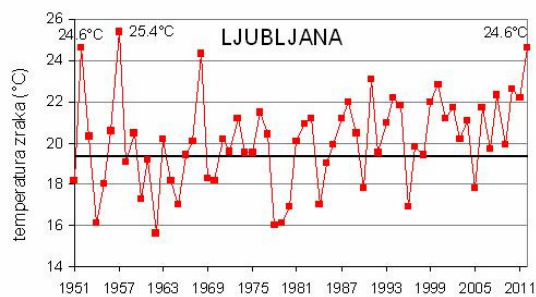
V prvi dekadi julija je največ padavin, več kot 40 mm padlo v Ljubljanski kotlini, v delu južne Slovenije ter v skrajnem hribovitem SZ delu Slovenije. Količina padavin se je postopno zmanjševala v smeri proti Primorski, proti vzhodu in severovzhodu Slovenije, kjer je padlo manj kot 20 mm dežja. Zaradi nevihtnega značaja padavin so bile te lokalnega značaja. Dekadna količina padavin je bila povsod po državi manjša od običajnih. Le v osrednjem delu Slovenije je padlo do 80 %, drugod večinoma le od 20 do 30 % padavin glede na dolgoletno povprečje.

Odklon povprečne temperature zraka v prvi dekadi julija 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

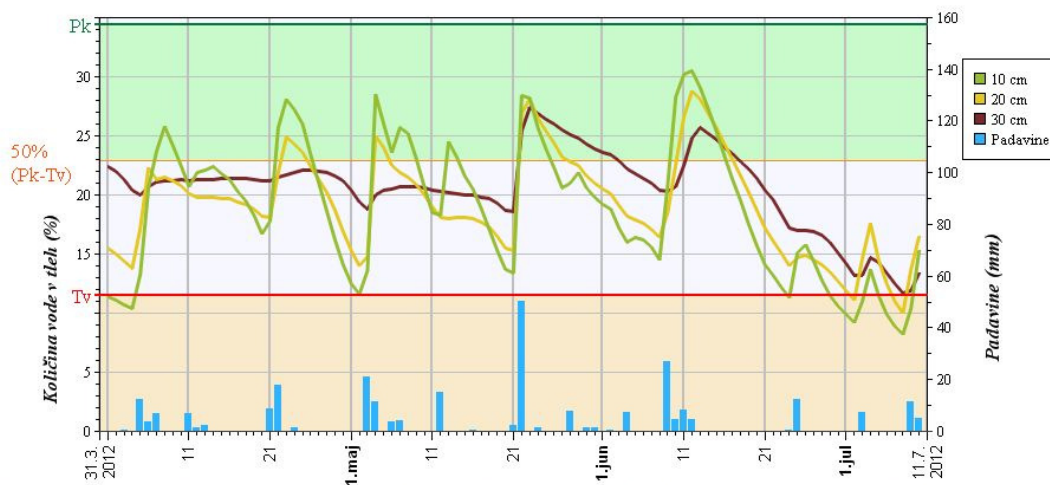

Povprečna dekadna temperatura zraka je bila najvišja v skrajnem južnem in SV delu države, kjer se je gibala med 26 in 27 °C. Drugod po Sloveniji je bila za 2 do 3 stopinje nižja, med 23 in 24 °C, v hribovitih predelih pa okoli 20 °C. Povprečna temperatura zraka je bila povsod po državi višja od dolgoletnega povprečja, z največjimi odkloni med 6 in 7 °C v SV Sloveniji. V zahodni polovici države so se temperaturni odkloni gibali med 3 in 6 °C.

Povprečna temperatura zraka v prvi dekadi julija 2012 se uvršča med najvišje v obdobju 1951 -2012

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 10. 7. 2012

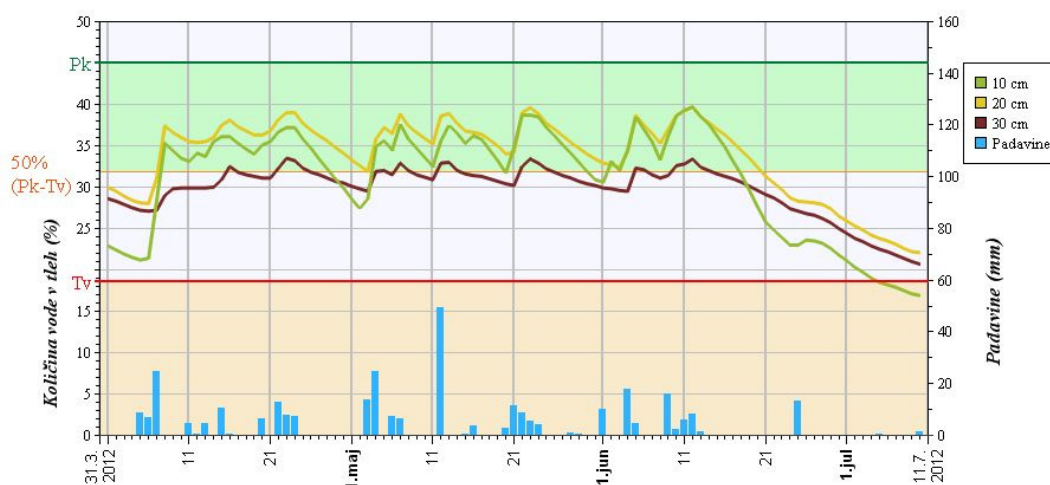
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

V SV Sloveniji je bila voda v tleh v prvi julijski dekadi v površinskem sloju tal težko dostopna; občasno je bila že na meji, ko je rastline ne morejo več črpati. Padavine ob koncu dekade stanja niso dosti izboljšale.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Celje, 1. 3. – 10. 7. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Tudi na celjskem se je vsebnost vode v tleh v prvi dekadi julija močno izčrpala. Kmetijske rastline so bile vso dekada v močnem sušnem stresu.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.